І чужому научайтесь, Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIX. Ч. 147. TWO SECTIONS (SECTION I) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 12-го СЕРПНЯ (AUGUST) 1972 No. 147. VOL. XXIX.

— КОРОТКІ ВІСТКИ —

П'ятниця, 11 серпня 1972 р.

ДОЧКА КОЛИШНЬОГО ПРЕЗИДЕНТА Гаррі Трумана Марґарета Труман, замужня за членом редакції щоденника „Ню Йорк Таймс", написала книжку про свого батька, як президента Америки. У тій книжці вперше будуть опубліковані понад 300 листів Г. Трумана до своєї дочки й до ін. осіб, які раніше ніколи не були оприлюднені. Для істориків та праця являє особливий інтерес, бо краще насвітлить період життя в ЗСА в часі президентства Г. Трумана. Книжка коштуватиме 10 дол.

ПОСАДНИК НЮ ЙОРКУ ДЖОН ЛІНДЗІ пообіцяв що три місяці видавати звіт із спостережень над видайністю праці різних відділів міського управління. Він вимагає, щоб службовці й робітники міської мережі працювали з більшою видайністю, хоча є скорочення бюджету й кількости службовців. Відтепер на пожежний виклик будуть виїздити не три авта відразу, а тільки одно, бо є десятки тисяч безвідповідальних викликів, переважно збоку дітей і молоді; збирачі сміття муситимуть на зміну зібрати його на кілька тонн більше і т. д.

У ЛОС АНДЖЕЛЕСІ ВІДКЛАДЕНО знову на довший час судовий процес над д-ром Даніелем Еллсберґом і Антоні Руссо, яких обвинувачено у викраденні й публікації таємних документів із Пентаґону про початки війни у В'єтнамі. Ті документи були надруковані в „Ню Йорк Таймсі" й кількох інших газетах.

У ЗВІТІ НА 62 СТОРІНКАХ, переданих на розгляд управлінню поліції в Ню Йорку сказано, що поліція працює лише на 50 відсотків своєї потужности, зокрема в західній частині міста. Той звіт вивчає тепер поліційний комишинер Патрік Морфі.

УБИВЦЮ СЕНАТОРА РОБЕРТА КЕННЕДІ Сірґана Сірґана перевели у Сан Квентіні, Каліфорнія, в тюрмі з камери смертників до іншої камери. У камері смертників він просидів 38 місяців, але недавно Найвищий Суд ЗСА відкликав смертну кару в цій країні, бо вона мала б суперечити Конституції.

СТЕЙТОВОГО НЮЙОРКСЬКОГО СЕНАТОРА Сеймура Тейлора судили за те, що він намагався продати крадені державні бонди - облігації. Він дістав рік в'язниці і 10 000 долярів гривни. Але в останньому слові підсудний твердив, що він не винен, бо не знав, що ті „бонди" були крадені. Суддя міг дати Тейлорові 25 років в'язниці, однак обмежився до одного року, бо впродовж 13 літ його діяльности — ніколи за Тейлором не було помічено якогось беззаконня.

В БОЯХ, ЩО ВІДБУВАЮТЬСЯ ТЕПЕР ПОБЛИЗУ САЙҐОНУ, у джунглях і в кавчукових плянтаціях навколо сотлиці округи Лонґтґанг, згинуло останніми днями яких сто вояків південнов'єтнамської міліції. Ці терени, розташовані між Південнокитайським морем і Сайґоном, були колись випадовою базою В'єтконґу, але потім їх з допомогою американських військових з'єднань спацифіковано.

ПРЕДСТАВНИКИ ОРҐАНІЗАЦІЇ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА Південної і Північної Кореї вирівняли під час вступних розмов свої розбіжності і вирішили вже найближчим часом відбути ширші переговори в справі співпраці у майбутньому. Мали б відбутися ці переговори в столиці Південної Кореї Сеулі або в столиці Північної Кореї — у Пйонґіянґу. Переговори будуть стосуватися таких справ, як виміна поштовими посилками, відвідини й евентуальне об'єднання розлучених внаслідок воєнних подій родин тощо.

КАРДИНАЛ КІМ, провідник римокатоликів у Південній Кореї, виступив проти теперішнього південнокорейського режиму, обвинувачуючи його в придушуванні громадянських свобід, зокрема права висловлювати свої думки, слухати чужих думок, дивитися, говорити й радитися. Водночас із цим він поставив вимогу, щоб уряд відкликав виїнятковий стан і припинив репресії у відношенні до опозиційно наставлених громадян.

В СТОЛИЦІ ПОРТУҐАЛІЇ ЛІСБОНІ було перерване частинно в середу 9 серпня, постачання електричного струму внаслідок зірвання 18 бомбами електричних стовпів і проводів у різних місцях Лісбони і в її околиці. Були підкладені ці бомби членами підпільної протидержавної організації на знак протесту проти 77-літнього президента Амеріко Томаса, який був проголошений президентом Портуґалії уже на третю каденцію. Трудноші з направою пошкоджених проводів були досить значні. Деякі міністерства й урядові установи не мали електричного освітлення протягом довшого часу. В Портуґалії і поза її кордонами діє кілька підпільних антирежимних груп.

СТРАЙК ПОРТОВИХ РОБІТНИКІВ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ увійшов із 10 серпня у чотирнадцятий день свого тривання. Страйкує усіх 42 000 робітників. Головним приводом до страйку були питання безпеки праці. Внаслідок страйку до деяких британських островів треба довозити транспортовими літаками харчі, зокрема пашу для худоби.

В ПАКІСТАНІ АРЕШТОВАНО семеро провідників місцевих племен Урду і Сіндгі, замішаних у мовні заворущення й сутички, у висліді яких згинуло вже кількадесят осіб. Був арештований Г. М. Сіед, провідник організації „Нехай живе Сінд!" разом із трьома його помічниками із племени Сіндгі. З-поміж провідників Урду арештовано Наваба Муцафара Гуссайна і двох його прибічників.

На Оселі ОДУМ-у „Київ" відбудуться Курси українознавства і мистецтва

Аккорд, Н. Й. — Після таборування молоді на Оселі Об'єднання Демократичної Української Молоді, ОДУМ, біля Аккорду „Київ" з дня 21 серпня там розпочнуться Курси Українознавства і Мистецтвознавства, що триватимуть до 2-го вересня. На Курси приймають молодь від 14 років і вище; як звичайно, переважає молодь 16-18 рр. Відповідна Референтура ОДУМ-у запрошує на такі Курси викладачів з-поміж відомих працівників культури в її різних проявах, письменників, журналістів, мистців-малярів та ін.; зайняття провадяться у формі лекцій і бесід та їх практичного засвоєння, з по-змозі показовим, ілюстративним матеріялом, вправами курсантів тощо. Крім того, заплянoвано для юнаків і дівчат спортові вправи, гри, прогулянки в околиці, плавання та ін.

Палата Репрезентантів відкинула законопроєкт з вимогою закінчення війни у В'єтнамі

Вашинґтон. — Представники ліберального напрямку зазнали дошкульної поразки у своїх намаганнях добитися встановлення Конґресом якнайскорішого реченця закінчення війни у В'єтнамі, що його хотіли вони провести у Палаті Репрезентантів у формі додатку до запропонованого Урядом законопроєкту про допомогу в сумі 2.1 більйона долярів з одночасною вимогою виведення всіх американських військ із В'єтнаму. Поставлена ними пропозиція включити такий додаток з вимогою до згаданого законопроєкту була відкинута 228 голосами проти 172 і це відкинення вважають перемогою Уряду през. Ніксона. Схвалена згодом 221 голосом проти 172 голосів у цьому законопроєкті сума 2.1 більйона дол. на мілітарну закордонну допомогу в цьому фіскальному році є на 200 мільйонів нижчою, як її вимагав Уряд. Подібний законопроєкт про мілітарну допомогу був відкинутий минулого місяця Сенатом після того, як до нього була включена вимога закінчити війну у В'єтнамі, вивівши звідти усі американські війська. З початком серпня Сенат схвалив був законопроєкт про закордонну допомогу з вимогою виведення збройних сил ЗСА до чотирьох місяців, якщо будуть звільнені американські полонені з комуністичного полону. Можливо, що Сенат додасть цю вимогу до схваленого тепер Палатою Репрезентантів законопроєкту про закордонну допомогу, але ж немає виглядів, щоб така вимога була прийнята спільною Палатно-сенатською конференцією.

Сенат схвалив законопроєкт про фонди на виховання, здоров'я і суспільну опіку

Вашинґтон. — У четвер 10 серпня Сенат схвалив і переслав на розгляд президента Ричарда Ніксона законопроєкт про фонди на виховання, здоров'я і суспільну опіку у висоті 35,5 більйона долярів. Тому, що ця сума на 1,8 більйона долярів більша, ніж рекомендував Президент, збалянсовуючи загальний бюджет держави, сподіваються, що він поставить своє вето. Президент Ніксон має найбільше застереження щодо такої підвищеної суми тому, що новий законопроєкт признає майже необмежені федеральні фонди на суспільну опіку, якими розпоряджалися б стейти. Демократичний провідник у Сенаті сен. Майк Менсфілд був за схваленням законопроєкту з підвищеною сумою. „За" голосували 62 сенатори, „проти" — 22, між ними 18 республіканців і 4 демократи. Сенатор Майк Менсфілд заявив, що надвишка в 1,8 більйона долярів майже зрівнюється із сумою в 1,7 більйона долярів, які Адміністрація прохала на закордонну військову допомогу і яка не була схвалена Сенатом у минулому місяці, отже схвалення додаткових 1,8 більйона долярів на виховання, здоров'я й суспільну опіку не захитало б загального бюджету країни.

Внаслідок відновленого бомбардування Північного В'єтнаму кошти війни збільшилися на 1.1 більйона долярів

Вашинґтон. — Додаткові кошти в'єтнамської війни, спричинені відновленням посиленого бомбардування військових об'єктів і комунікаційних засобів Північного В'єтнаму й інших операцій летунських і морських збройних сил ЗСА становитимуть в цьому фіскальному році 1.1 більйона долярів. Це набагато менше, як було передбачено у відповідному бюджеті адміністрації през. Ніксона. Докладні цифри про зв'язані з цими операціями витрати подані в окремо опублікованому Департаментом оборони і командуванням збройних сил ЗСА звідомленні під назвою „Економіка оборонного видаткування". Опубліковано цей документ із завданням заперечити поширювані ліберальними колами ЗСА леґенди про надмірну висоту цих витрат, про їхній вплив на збільшення чи зменшення інфляції і зокрема у зв'язку із виступами демократичного кандидата на Президента Джорджа МекҐоверна і його вимогами, що оборонний бюджет ЗСА треба зменшити на тридцять більйонів долярів. Загальні кошти в'єтнамської війни встановлені в цьому документі на 5.8 більйона долярів, яка то сума є на 1.1 більйона вища від передбаченої первісно, в січні ц. р., суми у висоті 4.7 долярів. Повідомляючи про випущення цього 71-сторінкового звідомлення, секретар оборони Мелвін Р. Лерд, заявив, що його метою є правильна інформація громадян ЗСА про справжні а не перебільшувані деким кошти оборони ЗСА.

Аллентавнська газета про зразкове українське подружжя

Віттол, Па. — Місцева газета „Морнінґ Колл" в Аллентавні помістила в числі з 21 липня 1972 р. на стор. 30 фотознімку з української подружної пари Катерини і Михайла Джорджія в Еджіт, Па., які відзначили тепер 50-ліття спільного життя. Михайло Джорджія і Катерина з Ґурських побрались 50 років тому в Елмайрі, Н. Й., шлюб благословив о. В. Уляницький. Катерина Джорджія, родом із України, раніше працювала в дентистичному відділі при Ню Йоркському Університеті та була довгі літа добровільним працівником Червоного Хреста в Ню Йорку. Її чоловік вийшов на пенсію після 26 літ праці, як керівник лябораторії Медичного Центру в Ню Йорку. Джорджії, які є членами УНСоюзу, нещодавно одержали відзначення Червоного Хреста за 30-літню добровільну службу. Їх син живе в Монтклері. З нагоди подружного ювілею в Нортгемптоні відбулося Богослуження в церкві св. Івана, а потім прийняття. Джорджії передали для Українського Інституту Америки в 1968 р. великий архів з їхньої праці та інших українців у Червоному Хресті. П-і Катерина Джорджія раніше часто влаштовувала в Седарбруку й ін. місцевостях показові українські обіди та вечері, спільно з іншими українками, найчастіше в часі Різдвяних свят. Вона була головою Української Групи Американського Червоного Хреста, Гуманітарного Т-ва та очолювала акцію за побудову двох пам'ятників у Ню Йорку, на які жертвували гроші багато людей, особливо жінок. Увесь архів і документи про ті справи тепер зберігаються в Українському Інституті Америки.

Переговори про замирення у В'єтнамі далі на мертвій точці

Париж. — У четвер 10 серпня ц. р. відбулося тут 154-те з черги засідання так званої мирової конференції про В'єтнам, яке проте знову було виповнене тільки обопільними докорами й повторенням давніх становищ обох сторін. Речником комуністів була „міністер закордонних справ" В'єтконґу пані Нґуєн Ті Бінь, а хворого голову делеґації Північного В'єтнаму Хуана Туї заступав Нґуєн Мінь Ві. Вони обоє повторювали знову, що єдиний шлях до замирення у В'єтнамі — відкликання Америкою всіх своїх військ та відмова від підтримування режиму Нґуєна Вана Тіє у Південному В'єтнамі. Водночас, названі комуністи знову закидали Америці бомбардування системи водних гребель у Північному В'єтнамі. Голова американської делеґації амбасадор Вілліям Портер звернув увагу комуністам, що бомбардування Північного В'єтнаму було спроваковане самими комуністами їх масовою інвазією до Південного В'єтнаму та що американське летунство свідомо і пляново не затопкує водних гребель. — За газетними вістками — в останніх засекречених розмовах Генрі Кіссінджера з в'єтнамськими комуністами у Парижі промощено шлях до припинення бомбардування Північного В'єтнаму в заміну за звільнення всіх або більшости американських полонених. Це мало б статися в найближчому часі. Тільки південно-в'єтнамський президент Тіє буцім-то рішуче наполягає на дальше бомбардування Північного В'єтнаму.

Москва і Пекін зударились у Раді Безпеки ОН у справі Банґладешу

Об'єднані Нації. — На засіданні Ради Безпеки Об'єднаних Націй 10 ц. м. представники СССР і Комуністичного Китаю різко виступили один проти одного у справі прийняття Банґладешу до Об'єднаних Націй. Совєти висловились рішуче за прийняття туди Банґладешу, як нової суверенної держави, а Комуністичний Китай твердив, що Банґладеш не шанує чартеру Об'єднаних Націй і на самому початку свого існування поводиться нелюдяно, відмовляючись відіслати до Пакістану тамошніх воєнних полонених. Банґладеш, як відомо, був Східньою провінцією Пакістану, яка усамостійнилась в ході гострого конфлікту з центральним пакістанським правлінням і пізнішої індійсько-пакістанської війни, яку політично підтримувала Москва. На внесок президента Ради Безпеки, яким у цьому місяці є бельґієць Едуард Лонґерстей, справу передали на розгляд Комісії для справ нового членства, до якої входять всі 15 членських держав Ради Безпеки. За допущення Банґладешу буде, мабуть, велика більшість членських держав в Раді Безпеки і тоді Комуністичний Китай зголосить може своє перше „вето". Справу вирішитя Генеральна Асамблея.

Совєти використовують літаки для гашення велетенської пожежі під Москвою

Москва. — Газета „Труд" повідомила, що в районі Москви, Калініна, Владіміра і Костроми є тепер 40 великих лісових пожеж і що для їх гашення використовують літаки та вибухові матеріяли. Газета не подала відомостей, яку саме ролю виконують там літаки, але сповістила, що багато пожежників, змічнених військовими частинами, стараються погасити пожежі „на землі і з повітря". Інша газета, „Комсомольськая правда", подала, що яких 4000 робітників мобілізовано на гашення пожеж у центральній частині Росії, де горять ліси і торфовища, а газета совєтської армії „Красная звєзда" сповістила, що військові з'єднання використовують вибухові матеріяли, зриваючи їх під землею, щоб завалити торфовища й не допустити до дальшого розповсюдження підземного вогню. Вибухівку використовують в районі Шатури, за 50 миль від Москви. Перед цим московська преса промовчувала подію, аж доки дим від пожеж не почав уже виїдати очі жителям Москви. У деяких газетах критикується необережних туристів, збирачів ягід і грибів, мисливців, які легко можуть спричинити лісову пожежу. Відомо, що тільки в одному районі Шатури горить яких 8000 акрів лісів і торфовищ. Совєтська преса не повідомляє про розміри втрат, ні про те, чи є людські жертви, чи були евакуйовані села. У понеділок і вівторок цього тижня в Москві тягло димом від велетенських пожеж, але у середу 9 серпня вітер змінив напрямок, і повітря в Москві стало трохи чистіше.

Совєти проти неавторизованих закордонних телевізійних передач

Об'єднані Нації. — Совєтський міністер закордонних справ Андрей Громико переслав генеральному секретареві Об'єднаних Націй Куртові Вальдгаймові меморандум з вимогою поставити на денний порядок найближчої 27-ої Генеральної Асамблеї ОН проєкт міжнародної конвенції, яка забороняла б пересилання через сателіти телевізійних передач до чужих країн без попередньої їхньої згоди. Громико називає такі передачі „втручанням у внутрішні справи" даної чужої країни. За найпершими західніми коментарями, Совєти згори хочуть забезпечитись проти таких західніх телевізійних передач, пересиланих поза залізну заслону з допомогою сателітів — безпосередньо до телевізорів совєтських чи сателітських громадян. Такого пересилання ще нема, але фахівці ствердили вже, що воно технічно в теорії можливе. Відомо, що Совєти надзвичайно чулі на пункті перепачковування до них „ворожої" пропаґанди, під якою розуміють всі вільні ідеї і всі правдиві інформації про життя і творчість у вільному світі. У меморіялі Андрея Громика широко виступається проти можливости пересилання до СССР телевізійних передач, в яких була б пропаґанда „війни, мілітаризму, нацизму, національної і расової ненависти і ворожости між народами та інший матеріял неморальної і провокаційної натури, наставлений на втручання у внутрішні справи інших країн і проти їх закордонної політики".

ЗАКІНЧИЛИ ПРАВНИЧИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Едмонтон. — Група українців закінчила правничі студії в Албертському Університеті, діставши звання бакалярвів права, ЛЛБ. Між випускниками є Нестор Нічка, Галина Горбай, Єлисавета Семенюк, Василь Шимко, Юрій Ріпка та інші, разом 10 осіб.

ПОМЕР СОТНИК ОСИП НАВРОЦЬКИЙ, ВИДАТНИЙ ВІЙСЬКОВИЙ І ГРОМАДСЬКИЙ ДІЯЧ

Вінніпеґ (Д. Микитюк). — Вночі 6 серпня ц. р. помер тут у місцевім шпиталі на запалення легенів, проживши 82 роки, колишній старшина Українських Січових Стрільців і сотник Української Галицької Армії Осип Навроцький. Народжений 24 березня 1890 р. в с. Голгоче, Підгаєцького повіту в Західній Україні в родині священика, вчився у Бережанській гімназії і потому студіював право на Львівському університеті. В 1912-194 рр. був головою Українського Студентського Союзу і членом Головної Української Радикальної Партії. В серпні 1914 р. зголосився до Леґіону УСС, брав участь у боях в Карпатах, у травні 1915 р. іменований хорунжим, а потім четарем і як командант чети, в обороні Болехова, попав 1 червня 1915 року в російський полон і перебував у місті Симбірськ на Сибірі. Весною 1918 р. як півінвалід вертається через санаторію в Норвеґії до Львова. З днем 1-го листопада 1918 р. був комендантом Етапу Бібрка-Глібовичі й інтендантом 2-ої Коломийської Бриґади УГА. Поручником УГА іменований 1-го січня 1919 р., а 1-го березня 1919 р., наказом Державного Секретаріяту Військових Справ ВВК., піднесений до ступня сотника УГА. До лютого 1920 р. був інтендантом 2-ої Коломийської Бриґади, а опісля заступником інтенданта III Корпусу УГА, а вкінці інтендантом 5-ої Херсонської Бриґади Дієвої Армії. Покійний був одним із членів засновників Української Військової Організації у Львові в 1920 р. й одним з трьох членів Начальної Команди тої ж УВО, до 1926 р. У зв'язку з атентатом Степана Федака на начальника Польщі Пілсудського був ув'язнений у Львові і сидів в тюрмі при вул. Баторого 5 місяців, а

Сл. п. Сотник Осип Навроцький

опісля, знову у зв'язку з атентантом на Сидора Твердохліба перебував у в'язниці від жовтня 1922 року до травня 1923 року. З 1920 р. був членом Головної Управи Української Радикальної Партії і того ж року став одним із засновників Видавництва „Червона Калина" і був його директором до 1939 р. В 1923-1926 рр. був членом Головного Виділу Т-ва „Просвіта" у Львові і членом Головної Управи Українського Педагогічного Товариства — „Рідна Школа".

Від 20-го квітня 1943 р. до квітня 1945 р. — начальник канцелярії Військової Управи Дивізії „Галичина" В жовтні 1948 р., переїхав з Німеччини до Канади і тут, в місті Вінніпеґу, від грудня 1948 р. до 1962 був урядовцем канцелярії Комітету Українців Канади (КУК). Брав живу участь в комбатантських організаціях і до своєї смерти був головою 4-ої Станиці Союзу був. Українських Вояків у Вінніпеґу.

Похоронні відправи були передбачені на п'ятницю і суботу 11-го і 12 серпня в Катедрі св. Володимира і Ольги. Покійний осиротив і залишив у глибокому смутку дружину пані Дарію, довголітню пластову діячку як у Львові так і тут у Вінніпеґу, а в Торонті і Филядельфії ближчу і дальшу родину.

КУК організує конференцію для справ розвитку української культури

Вінніпеґ, Канада (КУК) Завдяки фінансовій субсидії, одержаної від федерального уряду в Оттаві, Президія Комітету Українців Канади одобрила проєкт відбути цього року 3-денну конференцію, присвячену справам української культури. Конференція відбудеться у Вінніпеґу в жовтні або листопаді цього року при активній участі запрошених знавців і мистців, які переведуть аналізу й оцінку теперішнього стану і накреслять напрямні для розвою української культури в Канаді на всіх її ділянках. В рямцях цієї конференції передбачено відбути окремий семінар, присвячений справі використання модерних засобів комунікації, а зокрема радієвих і телевізійних програм, для популяризації культурних надбань українців Канади. Підготовкою програми цієї конференції, запроєктуванням учасників і накресленням всіх видатків, зв'язаних з нею, займеться Культурна Комісія Президії КУК.

Андрій Григорович видав бібліографію праць про канадійські етнічні групи

Торонто. — Відомий український бібліограф і молодий історик Андрій Григорович опрацював і видав під назвою „Canadian Ethnic Groups Bibliography" вибрану бібліографію про етнокультурні групи в Канаді і в провінції Онтеріо. Праця А. Григоровича була опублікована окремим книжковим виданням Онтерійським департаментом провінційного секретаря і громадянства в Торонті в червні цього року і попереджена вона передмовою Івана Яремка, який очолює цей секретаріят і є міністром громадянства провінції Онтеріо. До бібліографічного покажчика А. Григоровича включені матеріяли про п'ятдесят і дві етнічні групи в Канаді, усіх 2 100 позицій, в тому також і про українську етнічну групу, бібліографія праць якої охоплює 79 позицій на 8 сторінках. Андрій Григорович народжений в Західній Канаді, є абсольвентом Університету МекМастера і факультету Бібліотекознавства при Торонтськім Університеті. З 1963 року він був бібліотекарем Торонтського Університету і тепер є керівником Департаменту Технічної Служби Бібліотек Скарборо й Еріндейл Коледжу. А. Григорович є автором багатьох бібліографічних праць і членом Бібліографічного Товариства Канади, Онтерійського Історичного Товариства й Асоціяції Онтерійських Бібліотек. Востаннє він був найменований до Історичної Ради Торонта на 1972-1975 роки і є головою Онтерійської Асоціяції Коледжських й Університетських Бібліотек. Водночас із цим А. Григорович є головним редактором англомовного квартальника „Форум", що появляється у виданні УРСоюзу.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Порядок вартостей

Підготова до Одинадцятого Конґресу Американських Українців, що має відбутися на початку жовтня цього року, та зв'язані з цією підготовою наради і дебати знову актуалізують справу порядку вартостей у нашій праці і змаганнях. Є дві головні концепції в цій справі: одні вважають, що нашим головним завданням на волі в Америці повинна бути допомога українському народові в його змаганнях до волі і незалежности на рідній землі, а інші вважають, що ми нічого чи дуже мало зможемо в цій справі вчинити, як самі не будемо сильні, добре зорганізовані, отже ми повинні насамперед подбати про себе самих.

В одній і другій тезі є багато правди. Очевидно бо, що наш ріст і розвиток в Америці в могутню, творчу етнічну спільноту, вже сам по собі можна б уважати допомогою нашому народові в його змаганнях. Ніхто не рахується зі слабим і розбитим і чим краще ми будемо зорганізовані, чим більші будуть наші духово-культурні і матеріяльні ресурси, чим більша буде наша багатобічна активність, тим більший вплив матимемо на політику Америки в користь визволення поневолених Москвою народів.

З другого ж боку, в нашій власній організаційній, політичній, культурній, господарській та кожній іншій активності мусимо мати більшу і яснішу ідею, мусимо мати ту,. справу", яка нас заохочувала б до тієї активности і в ній нас єднала і такою для нас „справою" може і повинна бути найперше допомога нашому народові в його змаганнях. Висновок ясний: нашого власного росту і розвитку та нашої допомоги українському народові не можна відділити і вже в жадному разі їх не можна собі взаємно протиставити, бо одне без другого не може обійтись, одне від другого взаємно від себе залежні і тому теж повинні мати однакову нашу увагу.

На сторінках „Свободи" вже започатковано передконґресові дебати позитивними ствердженнями як і критичним оглядом. В дебатах і дискусії завжди трапляються гіперболі, перетягнення, але й вони в деякій мірі допомагають краще побачити наші позитиви і наші недоліки. Було б тільки побажаним, щоб ці дебати продовжувались доброзичливо і у справедливих цілях та щоб вони завжди мали на меті ті два найголовніші наші завдання: наш властивий ріст і розвиток та нашу допомогу українському народові в його змаганнях до волі і незалежности.

Капіталізм в СССР

В зустрічі з життям, із наявною дійсністю уся система совєтського комунізму, або як його визначають кремлівські пропаґандисти, „соціялізму", побудована на доктринах Маркса й Леніна, починає крахувати. Скасувавши приватну власність на землю і загнавши селян у держгоспи та колгоспи, тобто перевівши їх на становище панщизняних робітників, совєтські ідеологи й вожді вихвалялися створеною ними „соціялістичною" побудовою сільського господарства, мовляв, вона небагато успішніша й видатніша від капіталістичних сільських господарств. І треба було аж півстоліття жорстоких переслідувань, терору і важкого досвіду, щоб самі ж таки ватажки совєтського комунізму ствердили, що організоване і кероване ними сільське господарство продукує не тільки менше, як такі ж ділянки в капіталістичних країнах, але й навіть дає порівняльно набагато меншу продукцію, як дозволені режимом для колгоспників мізерні присадибні ділянки.

Подібно скрахували совєтські керівники також із встановленою ними системою підприємства громадського користування, різних майстерень тощо. Знаціоналізувавши всі ці підприємства для обслуги населення і перевівши їх власників — майстрів і челядників на державних службовців, кремлівське керівництво прийшло знову ж — на 50-му році створення Совєтського Союзу до „переконання", що керована ними система не тільки що нікого не обслуговує, але й спричинює важкі труднощі в різних ділянках суспільного життя. Згідно із пропозиціями московської „Літературної газети", вони вирішили повернутися і в цій ділянці до методів капіталізму, тобто приватної ініціятиви і дозволити приватним людям на творення й ведення підприємств обслуги населення. Суґестію в цьому напрямку висунув був уперше сам генсекретар московського політбюра Л. Брежнєв, заявивши на 24-му з'їзді КПСС в березні 1971 року, що треба створити для такої „індивідуальної" активности відповідні правні підстави.

Приведені приклади йдуть по лінії наявних сьогодні в СССР клясових поділів, зокрема наявности провідної кляси із партійної і державної бюрократії, яка, користуючись усіма благами і привілеями, стала не тільки власниками великих земельних ділянок, дач, вілл, різних підприємств, але й навіть мільйонерами. Із соціялізмом такий стан не має нічого спільного, а тільки свідчить про все сильніші „капіталістичні" тенденції в совєтській системі.

Роман Рахманний

Є НА СВІТІ УКРАЇНА!

Сьогодні, у 1972 році, вже мабуть можна говорити про явище, якого не смів накреслювати навіть Тарас Шевченко у своїй пророчій поезії. Як відомо, в свій час він вважав конечним остерегти своїх земляків — заможних і високоосвічених! — не шукати на чужині „доброго добра", але присвятити свою увагу народним масам на рідних землях, щоб підняти їх з небуття на рівень народу з державницькою свідомістю. Шевченко писав тоді: „Нема на світі України, немає другого Дніпра!"

Так воно й було в його страшну епоху. Закріпачене українське селянство світу Божого не бачило за виснажливою й непродуктивною роботою „на нашій не своїй землі". Української інтеліґенції було обмаль. Можновладці українського роду вважали себе росіянами і витрачали свої сили на розвиток всеросійської імперії, точнісінько так, як нинішні партійці українського роду в СССР витрачають творчі роки свого життя на будівництво совєторосійської імперії за кошт України.

Тому нічого дивного, що в Шевченкові часи на території України жило багато українських песимістів, які за Я. Щоголевим повторяли: „край наш веселий віку доживає..."

Міжнародне становище України здавалось ще більшою мірою унаочнювало цю безнадійність. Адже за кордоном царсько - російської імперії — ані в Европі, ані в Америці — тоді не було української політичної еміґрації, яка на зразок польської еміґрації у Франції принаймні своєю присутністю там пригадувала б світові праґнення українського народу.

Першим політичним еміґрантом з України був щойно Михайло Драгоманів. Через півтора десятка років від смерти Т. Шевченка Драгоманів висунув на західньоевропейському форумі питання про українську культурно - національну самобутність. Він, зокрема, привернув увагу західньо-европейських інтелектуалістів на факт плянового лінґвіциду, що його проводив російський уряд на території України.

У Шевченковій епосі дійсно не було на світі України.

Докорінна зміна

Але українська ситуація докорінно змінилася з того часу.

В самій Україні сьогодні існує ряд суспільних прошарків, що знають свою культурно - н а ц іональну приналежність. Є там люди, які зором своїх душевних очей звертаються до джерел новітньої української державности, а саме до Української Народної Республіки 1917-20 років. Є вже й молоді люди, які в новій суспільно-політичній та економічній обстановці прагнуть відродити українську самобутність у кожній галузі життя своєї країни, і то в державно - політичній, а не лише культурно - мовній.

А поза межами України — в інших республіках СС-НР, та зокрема, на території Росії — живуть численні українці, які знайшлися там поневолі головно тому, що вони визнавали чи обстоювали право народу на творення свого життя на своїй землі згідно з власними потребами, з власним досвідом і згідно з власними теоріями. В країнах під комуністичним режимом — у Польщі, Румунії, Чехо - Словаччині та в Юґославії — існує українська національна меншість, що тримається свого українського імени і дає гідний приклад патріотизму інколи нам самим, як теж українцям в Україні.

У багатьох державах Заходу існує українська еміґрація та нащадки українських еміґрантів, що мають власні фінансові засоби і значну кількість молодих інтелектуалістів. Посідаючи розвинуті церковні, громадські, політичні, наукові й економічні установи, ця українська громадськість є помітною групою тиску в країнах свого поселення. З її голосом хоч-не-хоч мусять рахуватися законодавці, партійні діячі та державники даних країн.

Тому всім маловірам і слабодухам, які закликають нас припинити нашу політичну діяльність; усім тим, які висміюють роботу української еміґрації та навіть подвиг українських вільнодумців; усім „заламанцям", які радять нам пристосуватися до чужомовного оточення „без решти" чи, поряд з цим, кажуть визнати т. зв. „радянську дійсність", скажімо побратньому, але твердо:

Хто має очі, той нехай дивиться, а в кого відкриті вуха, той нехай слухає, а тоді напевно побачить, почує і зрозуміє сучасну дійсність українського народу.

Нова дійсність

Ця нова дійсність ґрунтується на таких переконливих фактах:

— Українська пісня й український танець, як вияв високої мистецької культури українського народу, завоювали увагу чужомовних слухачів і глядачів на кількох континентах.

— В українських церквах по всьому світу тисячі українців моляться українською мовою і прямують до Бога власним шляхом, без нічийого посередництва.

— В Австралії та в країнах Латинської Америки українські матері зберігають традиційні українські звичаї не меншою мірою, як українки на території інших країн і континентів, хоча вони живуть в умовах відрізаности від рідного краю та інколи під страшним асиміляційним тиском.

— Українська мова здобуває в Европі та в Північній Америці належне їй місце навіть у тих установах, що її досі вважали другорядним діялектом.

— У канадійських, а м е р и к а н с ь ких, англійських, французьких, німецьких і деяких латиноамериканських високих школах українці-викладачі читають лекції з різних галузей знання. Своєю присутністю там вони створюють присутність української нації в чужомовному світі науки.

— Студенти українського роду в таких же школах сміливо обороняють чесне українське ім'я, коли тільки його порушують русофільські вчителі.

— Українська молодь час-від-часу виходить на вулиці своїх і чужих міст демонструвати в обороні українців, переслідуваних у Совєтському Союзі.

— Українська думка про актуальні питання людства і голос українського протесту нині доходять навіть до найвищих установ країн Заходу; своїм грізним звучанням вони тривожать навіть кремлівських можновладців.

Все це твориться перед нашими очима, так на українських землях, як у широкому світі. Ці вражаючі факти повинні б спонукати навіть найвпертіших українських скептиків замислитися і врешті сказати: всі ми є свідками другого народження української нації — воістину, є на світі Україна!

Так, є на світі Україна, бо нині існує всесвітня українська нація, що вже не вміщується в кордонах обмеженої „радянської республіки"; ця українська всесвітня нація живе самобутнім життям всупереч псевдонауці, всупереч імперіялістам і всіляким системам насильства людини над людиною.

Д-р Тарас Яськевич

ПРО УКРАЇНЦІВ В АВСТРАЛІЇ

Впливовий австралійський журнал „Нюс Віклі" з черги, вже в четвертому числі, вмістив знову довшу статтю на українські теми, а зокрема про Українську Католицьку Церкву, східню політику Ватикану й переслідування українських діячів культури. Автор, обговорюючи спроби Папів в останніх десятиріччях, шукати порозуміння з Російською Православною Церквою слушно підкреслює цілковиту залежність тієї Церкви від держави. При цьому автор звертає увагу, що деякі потягнення Ватикану в цілі шукання порозуміння і способу співжиття між християнством і комунізмом, з огляду на УК-Церкву, спричинили Ватиканським політикам багато заклопотання й сорому. Переповівши мартирологію УКЦеркви й всі останні політичні потягнення як Риму, так і патріярха Пімена, автор слушно стоїть по стороні Верховного Архиєпископа Йосифа Сліпого й одобрює поступовання нашого Ісповідника віри й оборонця української правди. Однак, автор не зупиняється на цьому. Він видвигає і проблему Архиєпископа Величковського. Автор уважає, що в зв'язку із цим другим мучеником за УКЦеркву існує спір і непорозуміння між проводом українців католиків і Ватиканом. Продискутувавши докладно теперішні проблеми УКЦеркви в Україні й на еміґрації, включно із значенням патріярхату в збереженні й розвитку УК-Церкви, автор беззастережно признає рацію українцям у їхніх змаганнях.

Не маємо на цілі переповідати зміст цілої згаданої статті, бо кожний українець є дуже добре ознайомлений із цими фактами. Вага цих статтей основується на цьому, що „Нюс Віклі"—ідеологічний журнал і офіціоз „Нешенел Сівік Каунсіл", незвичайно впливовий у Демократичній Лейбор Партії (ДЛП), що рівноважить австралійське парляментарне життя. Почерез дію якраз цієї ДЛП уже двадцять три роки при владі в Австралії є Ліберальна Партія, а соціялістична, з комуністичними впливами Лейбор Партія (ЛП) є в опозиції.

Президент „Нешенел Сівік Каунсіл" Р. Сантамарія, це давній і особистий наш знайомий і великий приятель українців.

Крім видавання журналу, багато книжок і іншої літератури він реґулярно пересилає кожного тижня власні авдиції у всіх стейтах Австралії на чотирнадцятьох радіовисильнях. 25 червня ц. р. під час його авдиції Сантамарія, обговорюючи теперішню большевицьку політику, присвятив знатну увагу українським проблемам у Совєтському Союзі. Він опрокинув твердження деяких знавців Совєтського Союзу, що теперішні большевицькі провідники злібералізовані доброзичливі, й через те витворюється за кордоном враження, що вони майже подібні до державних мужів Заходу, що зміряють і працюють для коекзистенції. Про українську проблему він сказав: „Як хтонебудь сьогодні може іґнорувати жахливі переслідування українського народу? Тільки в останньому часі сотні молодих українців, вправді комуністів, але українців опинилися в концентраційних таборах внаслідок таємних судів. Хто на Заході ознайомлений з такими прізвищами, як Вячеслав Чорновіл, Валентин Мороз, Іван Світличний й їхні товариші в совєтських таборах примусової праці?"

Одинока реальна надія, на думку Сантамарії, для політично і морально занепалого Заходу, існує у спротиві українців, жидів, чехів, литовців, у голосах переслідуваних совєтських християнських суспільств і підпільної опозиції до системи терору й концтаборів.

Перші українці прибули до Австралії щойно по другій світовій війні. Їх є в Австралії коло тридцять п'ять тисяч, однак усі вони є сильно розкинені на цьому великому континенті. Наприклад, маленька колонія в цілому стейті Західня Австралія з містом Перт, що є більшим як Франція й Німеччина разом взявши, є віддалена від „сусіднього більшого скупчення українців у Південній Австралії з містом Аделяїди, понад три тисячі миль. При таких віддалях дуже тяжко активізуватися та провадити громадську й політичну працю. Тим важче це приходиться українцям, бо нова наша еміґрація в Австралії це піонери під кожним оглядом, що майже без винятку прибули до цієї країни з европейських переселенчих таборів з однією валізкою або клунком, без знання мови й обставин.

За двадцять три роки українські поселенці багато причинились не тільки в Австралії, але також уже дещо й в Азії, до поширення ідеї української державности. Українці мають доступ й деякий вплив на провід і політику Демократичної Лейбор Партії і почерез неї стараються посилити українську визвольницьку дію.

Наші діячі на зовнішньому відтинку в Австралії зуміли переконати іншу еміґрацію з Центрально - Східньої Европи, а передусім поляків, що по другій світовій війні альянти поставили совєтського вояка в Німеччині й поділили Европу на сфери впливів. Сьогодні вже всі це розуміють, що російська імперія є причиною неволі не тільки України, але й Польщі, Мадярщини, Румунії й Балтики. Ми стараємося переконати всі ці нації, що існування самостійної України є в їхньому власному інтересі, бо існування сильної суверенної української держави загородить наступ Москви на Захід і забезпечить їх волю й суверенність.

Українці в Австралії запитують, як виглядає праця для відновлення державности українського народу нашої великої, багатої і давньої еміґрації в ЗСА, Канаді чи Арґентині? Нам в Австралії видається, що наші організовані спільноти у тих країнах могли б більше зробити для прискорення відбудови української держави. Ми переконані, що вони не використали ще всіх можливостей для визволення наших визвольницьких проблем. Зокрема повинні допровадити до порозуміння й об'єднання усієї еміґрації східньо - европейського походження, передусім у ЗСА й Канаді. Це дало б еміґрації великий політичний вплив на зовнішню політику ЗСА (Канади чи інших держав Америки, як і також стало б рушійною силою відбудови Української Самостійної Соборної Держави.

РОДИННЕ СЕЛО Г. СКОВОРОДИ

У родинному селі великого українського філософа Григорія Сковороди у зв'язку з 250-літтям його народження закінчили будівництво садиби, архітектуру якої відтворено за найбільш достовірними зразками сільських будівель початку 18-го сторіччя. У головній хаті садиби буде створено малий меморіяльний музей Григорія Савича Сковороди, а з першого вересня, писала „Радянська Україна" з 1-го серпня, розпочне в селі працювати нова школа імени Г. Сковороди.

З НАШИХ БУДНІВ

ДЕ НАШІ ДІТИ?

Колись ще, кілька років тому, відносно легко було відповісти на це оклепане, як то кажуть, питання... Ви могли сказати, наприклад: „Наші діти на Союзівці... чи на Сумівці... чи на Вовчівці... чи на якійсь іншій Вовчій Тропі, якщо не на Верховині.

Тепер, виходить, не так! „Тепер наші діти розволочилися по світі, як ці цигани", пише дорога землячка з королівської Канади. — „Ось, хоч би, наш Олесь: замало було йому того українознавства в Едмонтоні, то він ще й записався на вищий курс у Мюнхені, при УВУ! А перед курсами, розуміється, відвідав Париж, Берн, Цюріх, Женеву і так далі. Мій чоловік говорить: „Ну, після цих курсів наш Олесь вернеться додому хіба вже дипломованим українцем!" А я боюсь, що він так скоро не вернеться, що після курсу, він напевно схоче залишитися в Мюнхені, щоб побачити Світову Олімпіяду. Як же ж вона могла б так розпочатися без нього?.. А хто допоможе панові Зінкевичеві роздавати олімпійські летючки та всяку іншу пропаґанду?..Кажу Вам — це така проноза, що всюди пролізе, всюди хоче бути і все знати! Коли був на Всесвітньому П л а с т о в о м у Джемборі в Японії, то ходив просити автографа в самого мікадо!

Інша, дорога моєму серцю, землячка з Канади пише: „...Наш Юрко повинен сьогодні бути в Києві — він поїхав на три тижні в Україну. Ляля закінчила з відзначенням Торонтський університет (арабська і турецька мови!) і тепер подорожує по Юґославії; згодом поїде в Туреччину. У вересні починає студії „туркознавства" на Гарварді, де має забезпечене трирічне, безкоштовне навчання. Шукаємо для неї „притулку" в Бостоні, при якійсь добрій родині, українській родині..."

А ось, переді мною, ще одна карточка з привітом із Вічного Міста, Риму, від 22-ох, уявіть собі, — старших пластунок із ЗСА, Канади й Европи (протестую — титул „старші" аж ніяк нам не підходить!) Стежками Культури ч. 5 замандрували дорогі „стежинки" аж до Петрової, Павлової і Йосифової столиці, щоб там, під час вакацій, гризти ґраніт українознавчих знань в Українському Католицькому Університеті, під батьківською опікою, благословенням і... контролею самого Блаженнішого. Ось, з гордістю можна б сказати, де наша молодь, хоч і може, ця остання не такої вже, жовтодзьобої юности...

Либонь таки слушно сказав колись мій добрий сусід і земляк з Бібрецького повіту, пан Татух, на адресу українських с к и т а л ь ц і в: „Велл, колись вчені писали і говорили, що ми — нація селянська, а тепер виходить, що ми нація циганська".

І К Е Р.

ПРОПАМ'ЯТНА КНИГА

Буенос Айрес. — Комітет будови пам'ятника Тарасові Шевченкові в Арґентині закінчує збирання фотознімків та інших документів з часу підготови й відкриття пам'ятника Кобзареві в Арґентині. Комітет заплянував видати „Пропам'ятну Книгу" на згадку і для документації тієї історичної події на землі Санта Мартина. В книжці будуть також поміщені фотознімки всіх фундаторів меценатів будови пам'ятника, які пожертвували на його будову 50 000 і більше арґентинських пезів.

Д-р Михайло Данилюк

ШЛЯХОМ ПОКРАЩАННЯ СИСТЕМИ УККА

(Порядком дискусії)

(5)

УККА на базі платників — це також помітне зменшення або й повне скинення відповідальности з окремих організацій за громадське життя. А власне йдеться про те, щоб знайти такий ключ, коли всі — і платники, які до груп чи організацій не належать, й окремі товариства чи установи відчували однакову і пропорційну до своїх сил відповідальність громади.

Як можна збагнути із дискусій в громаді, то до якоїсь міри і професійні кола підтримують концепцію бази УККА на платниках, але постановка справи у них не цілком ясна. Якщо це з боку професіоналістів є тенденцією здобути при допомозі платників більше впливу для професійних товариств, то такі намагання заслуговують на дискусію. Залишається, одначе, питанням чи такі побажання із професійних кругів не використаються у кінцевому результаті груповими м а ні п уляціями проти самих професіоналістів. Адже домінувати в УК-КА, в якому були б ширші професійні кадри — це для деяких кругів доволі апетитна ситуація.

Є ще одна, третя концепція, яка виявляє себе окремими виступами чи принагідними заявами. Це концепція „змін в УККА", яка часто знає, чого вона в УККА не хоче, але не завжди має пляни, що там треба зробити. Нема скристалізованої плятформи. Фактично, зводиться вона до того, що коли б у статуті зробити кілька змін та до керівництва ввести б кількох людей із своїх кругів, то на тому, мабуть, і стало б. Вимоги, звичайно, мінімальні, бо за ціну проїхатись на возі сильнішого, а тим самим бути виднішим серед „сірої маси" громадянства, забувається про важливіші для нашого життя принципи. Підтримують цю концепцію деякі діячі, які хронічно шукають для себе признання в громаді і не знають на котру стати — співпрацювати далі в УККА, чи піти у гострішу опозицію. Концепція ця майбутнього не має.

5. ШЛЯХОМ ШУКАННЯ

Виходимо із заложення, що хоч УККА має обов'язки репрезентації окремих політичних принципів загальнонаціонального характеру, які виходили б із синтези соборної громади, то ця установа також — громадська централя. Завданням її було б ініціювати, організувати, координувати громадське життя із далекойд у ч и м и плянами збереження української етнічної маси, шукаючи щораз кращих, вибагливіших форм і змісту в її житті. Ставлення основного і єдиного наголосу на обов'язок „допомогти знедоленому, але непоборному українському народові" спрощує, на нашу думку, і не вичерпує усіх завдань великої етнічної групи, яка вже має три ґенерації різного місця народження при станку української проблематики.

Політичний наголос має в собі ще дві кволі сторінки. По-перше, залишиться дискусійним питання інтерпретації „політичної роботи", хто і що в це вкладає, а подруге цей наголос неминуче несе із собою групові розгри, емоції, відриваючи тим самим громаду від основніших завдань. Ці завдання вже стоять перед нами, і стоятимуть у ще гострішій формі в наступній ґенерації.

Не маємо на увазі підмінювати окремих політичних дій у відношенні до ситуації на землі наших предків, допомогти Україні у процесі здобуття людських, національних, державних прав. Ці акції необхідні, логічні, вимагають нашої уваги, праці, посвяти. Але вони не єдині. Етнічна група, щоб себе зберегти і виконати завдання у відношенні і до нації свого походження, і до себе самої має чимало інших завдань. Власне, справа самого збереження себе українською громадою — це вже також допомога нашому народові у даній ситуації. Зрештою, якщо йдеться про суто політичні дії, то й тут нам необхідно показати такий взірець, який служив би прикладом і доказом, що ми — у вільному світі і серед західніх демократій — не прогайнували часу чогось навчитись.

Не заперечуючи політичних акцій, демонстрацій і т. п. у певній формі і в слушний час, хочемо підбудувати твердження, що збереження себе етнічною одиницею з кращими виявами своєї духовости — це своєрідна політична діяльність, необхідна цілому українському масивові ,на землях і в еміґрації. Випущення, наприклад, сотень професійних людей і науковців із наших студентів — це чи не більший удар по насильному режимові в Україні, як десяток демонстрацій у вільній Америці тисячею студентів проти того режиму. П і д т р и мка своїх культурних одиниць, всебічна допомога у їхньому розвиткові та винесення їх на вершини культурного життя нової країни поселення — це більший удар, як демонстрація проти культобмінів. Розвиток своїх видавництв, випущення кожної чергової доброї книги, підвищення рівня своєї преси, видавання мистецьких творів, ріст своїх наукових установ, різновидних центрів українознавчих студій, інфільтрація своїми науковими силами чужинного світу — це чи не більший удар по русифікації в Україні, як принагідна летючка, як наші хронічні протести з голими деклараціями.

Вирощування своїх інтелектуалістів, с т у д е нтські формації, наші школи, від дитячих садків починаючи, культурні і мистецькі об'єднання, бібліотеки, архіви, ґалерії, музеї і т. д. — це дуже реальна і необхідна підтримка нашим кадрам в Україні і кисень для дихання еміґраційній громаді. Прищеплення засад парляментаризму, плекання в і л ь н ої думки, вислову, дискусії і критики серед своїх громадських і політичних буднів — це найкращий приклад і промовистий доказ зрілости.

Повторяємось, що не заперечуємо політичних акцій але втримати УККА на цій базі виключно — важко і недоцільно. Життя пливе своїм струмом, кожна громада поселення в різних кінцях країни, кожна родина, людина мають свої логічні потреби і напруження політичними акціями, яке, до речі, не приносить розв'язки у щоденному житті, людей вичерпує, понижує т в о р ч у енерґію. Ще гірше стало з УККА, коли він, прибравши у себе домінант групово-політичного первня, хотів стати амбасадором України, забуваючи, що він передусім екзекутивний орган етнічної громади.

Звичайно, важко сподіватись, що всі, хоч би нами названі, завдання можна було виконати самою централею. Але центральна установа може і мусить знаходити мотто, ставати вузловою станцією, через яку перехрещуються сотні потоків громадської енерґії і творчости, а при допомозі провідного активу соборної громади координувати її життя, давати напрям, робити наголос.

(Далі буде).

ПАМ'ЯТІ ДАНИЛА ЧАЙКОВСЬКОГО

(В 40-й день смерти)

О. Данський, О. Д., Мормон, Лісовський, Четвертинський — у літературі, журналістиці і в праці для ОУН, а в літературній праці для дітей — Дядько Данило, — такі були псевдоніми письменника і редактора та одного з провідних членів ОУН(р) сл. п. Данила Чайковського, який відійшов у інший світ після довгої недуги й після завзятої кількамісячної, останньої боротьби за життя, 3-го липня 1972 р. в Ірвінґтоні, Н. Дж. Мав ще одно, не псевдонім, а звання: Данило де Трунко Чайковський. Ніколи не згадував про своє шляхетське походження і родинний герб, що сягав у далечінь віків, але і його зовнішність з правильними рисами гарного обличчя, і струнка постава та манери свідчили про здібність і культуру роду. Здається, все життя він мав на устах особливу, якусь дружньо - пробачливу, легку усмішку. Пригадую, як у Парижі, в скромній редакції тижневика „Українець-Час" у 1950-х роках, стояв редактор тієї газети Данило Чайковський біля свого столика, з мовчазною усмішкою, і на моє запитання, чому посміхається, коротко відповів: „З відчаю"... Ця усмішка виявляла людину гуманну, ніжну, але горду й непокірливу. Згаданий тижневик економічно ледве тримався при житті, без огляду на всі зусилля й редакційні обмеження, ось тому й відповідь була: „З відчаю", — але відповідь з усмішкою.

Сл. п. Данило Чайковський

Якщо заглянути в картотеки НТШ, то з давніх часів побачимо там прізвище члена НТШ Данила Чайковського. А тепер вдова по Покійному, п-і Люба Чайковська, впорядковуючи стоси паперів, рукописів, документів, листування, показала 10 товстих книжок під наг. „Енциклопедичний словник українських Героїв" — рукопис, на який пішли безліч вечорів та кількарічні літні „вакації", які він провадив у незмінній праці, і якого не встиг закінчити. Лише нашвидку переглянувши тисячі зібраних біографій членів УВО-ОУН, бачимо, що сл. п. п. Данило Чайковський не даремно був членом НТШ (до речі, студіював філософію і право в Краківському Університеті); а коли переглянути давні, ще в Україні, видання для дітей, оповідання „Дядька Данила" та сучасні кілька річників журналу „Крилаті", які він редаґував, то стане зрозумілим, чому від початків заснування був членом ОПДЛ ім. Л. Глібова.

Син священика з Мишкова, Заліщицького повіту, один із багатодітної родини, осиротівши в 9 років, не легко пробивався в житті, але його гарту й витривалости можна було завидувати і варто було у нього вчитися. Ще гімназистом, у 1927 р. (народився 19 березня 1909 р.) став членом підпільної молодечої організації у Станиславові; для УВО перевозив і переховував літературу, іноді й зброю. Благо, мало часу, і не раз для своєї ла уваги на сина священика... З запалом їздив на села й включався там у працю драматичних гуртків „Просвіти", а організування „Сокільської" молоді. У 1928 р. юнак Данило вже був членом Союзу Української Націоналістичної Молоді, СУНМ, у Львові, потім Юнацтво ОУН, а там став і членом ОУН, давши зразок інтеліґентности, витривалости й карности члена ОУН — усім своїм нелегким життям.

Література вабила Данила Чайковського з молодих років. У 1928-30 роках він, наприклад, заініціював і редаґував, під псевдом „Мормон", гумористично - сатиричний журнал СУНМ, до якого дописували, як згадував проф. Степан Л е н к а вський у „Шляху Перемоги" з 16 липня 1972 р., Степан Бандера, І. Шиманський — згодом відпоручник ОУН у Болгарії, а карикатури малював Лев Сенишин. Але на письменницьку працю мав мало часу, і н ераз для своєї родини, для якої був зразковим батьком, доводилося йому вишукувати вільну годину, щоб провести в домашньому колі. У 1933, потім у 1934 році був двічі заарештований поляками. Після праці у в-ві „Нове село" — єдиному львівському тижневику, що його леґально видавала ОУН, у 1939 р. довелося потайки переїздити до Кракова. Там, під німецькою окупацією, працює для заробітку в адміністрації „Краківських вістей", а на доручення Організації — в Референтурі Пропаґанди ОУН. Як керівник таємного відділу підпільних видань, зорганізував апарат надійних працівників, обводив „довкола пальця" німців, доставляючи велику цінність у часи війни — друкарський папір. У першій половині 1941 р. майбутній Головний Командир УПА, тоді сотник Роман Шухевич покликав ред. Данила Чайковського до Штабу Старшин, де він підготовляв вишкільні матеріяли і пропаґандивні друки. З вибухом німецько - московської війни одержав призначення до Центральної Похідної Групи. Перебрався через Сян до Львова, де на вул. Валовій розмістилась Пропаґандивна Референтура ОУН, під назвою — задля замилення очей ґестапо — Інститут Національної Освіти. Перший відділ Центральної Похідної Групи прорвався майже до Києва, під Васильків. За день перед виїздом ред. Д. Чайковського — ґестапо заарештувало референта пропаґанди ОУН, і довелося перебрати ту працю. У червні у Львові проголошено відновy Української Держави, і незабаром майже увесь склад Тимчасового Правління був заарештований німцями.

Данило Чайковський тримався на вул. Валовій до вересня 1942 р. Якийсь здезорієнтований німецький старшина навіть приходив до „Інституту Національної Освіти", щоб дістати дозвіл на вироблення потрібної йому печатки! Д. Чайковський спокійно підписав „ордер"... І врешті — прийшла черга й на той „Інститут": ґестапо вчинило наскок і заарештувало всіх присутніх. У Кракові вже знали, що із в'язниці „Монтелюпіх" є дві дороги: на той світ відразу ж, або до кацету в Авшвіці, де та ж сама дорога була трохи сповільнена. Микола Климишин, в'язень Авшвіцу, згадував у „Гомоні України" з 22 липня у некролозі „Другові замість квітів на домовину", що у серпні 1942 р. німці вивезли 25 українських націоналістів з Кракова до Авшвіцу, як перед тим іншу групу з 25 осіб та Олексу Бандеру: „Найбільше до піднесення нашого доброго настрою причинився власне Данило Чайковський, який своїми жартами відганяв від нас чорні думки". А вже у Авшвіці одного дня Данило Чайковський, хворий, з гарячкою, з почорнілими устами сказав М. Климишинові: „Тепер я скінчусь, Миколо"... — кошмар концтабору вичерпав рештки його фізичних сил. Тоді автор некрологу взяв тачку Данила й віз каміння... Друзі рятували себе в біді — і хоч далеко не всі, але витримали. Витримав гітлерівське пекло і Данило Чайковський: американські вояки, відбивши ворота Авшвіцу, побачили його напівживого.

А вже у 1946 р. Данило Чайковський працює референтом пропаґанди ЗЧ ОУН, редактор тижневика „Українська Трибуна"; у 1948 р. на вказівку Організації з групою нелеґально переходить кордон Франції, редаґує профспілкову газету „Українець у Франції", обертаючи її в національний загальноукраїнський тижневик „Українець - Час". Там, у Парижі — 7 років важкої праці й боротьби за втримання газети. Наступних 12 років, від 1955 до 1967 р. працював у Мюнхені редактором тижневика „Шлях Перемоги", вкладаючи в те видання знання, душу, час і здоров'я. Крім того, у 1955 р. був обраний на Конференції ЗЧ ОУН головою Головної Ради на 4 роки, що також додавало праці. До Америки родина Чайковських мала „афідавіт" і могла виїхати ще з напівголодної в ті часи Франції, але не виїхала, бо сл. п. Данило був здисциплінованим членом ОУН. До Америки прибули аж у 1967 р., де Данило Чайковський став редактором журналу СУМ „Крилаті", головою Виховної Ради СУМ і Виховної Ради СУМА, написав довідник „Визначні постаті Визвольної Боротьби України" та ін. огляди й статті, видані циклостилем для сумівської молоді (їх, як і багато ін. журналістичних праць, варто було б видати для загального читача). Працював над тритомовою книжкою „Степан Бандера — статті, промови, інтерв'ю, листи, звернення", подаючи безсторонні, об'єктивні коментарі (2 томи по 600 стор. устиг закінчити, третього ні); працював над повістю „Кінґір" — не встиг закінчити, як не закінчив і великого тритомового роману „Сірі люди" з життя трьох поколінь на переломі століть і до наших часів. Останнім часом працював у редакції щоденника „Америка". Ще трохи — і пенсійний вік, і тоді вже візьметься до літературнаї праці, тоді знову читач зустрінеться з О. Данським, автором надзвичайної книжки „Хочу жити" — про Авшвіц у той час, коли про той кацет ще не було ні одніє книжки у світі (тепер — велетенська література), з автором збірки новель „Наші дні", що виявила великий письменницький талант... та прийшла смерть.

Можна сподіватись, що буде створений Видавничий Фонд для публікації праці сл. п. Данила Чайковського одного з видатних членів АДУК, і тоді читач дістане до рук такі його неопубліковані новелі, як „17-ть", „Фінський ніж", „Останній лист", „Білогорщу" та ін., велику працю про Крути, велику дослідницьку статтю про Василя Симоненка, огляд „Л. Мосендз про укр. закордонну літературу" та ін. твори. Частину матеріялів остаточно підготовляє до друку його син Роман Чайковський, студент журналістики.

Ми певні, що ще зустрінемося з Данилом Чайковським — з виданнями його літературних і журналістичних праць, і тоді Він залишиться назавжди між живими.

Леонід Полтава

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

ВШ. М. М. Чикаґо: Дякуємо за листи і вирізки з польської газети. Матеріяли ми вже використали раніше, а про те, про що згадуєте в листах, ми були своєчасно поінформовані. Всі наші читачі, що пам'ятають про свою газету і — як Ви — пересилають нам вирізки з інших газет з цікавими матеріялами, роблять нам велику прислугу.

ВШ. С. С. Літтл Фолс: Дякуємо за „Скрипку Матвія Альбані". При нагоді радо використаємо.

ВШ. Пані О. Г., Клівленд: 21-літньому студентові Андрієві Міхнякові, який листом до редакції повчив „Клівленд Пресс", що Київ є в Україні, а не в Росії, належаться ґратуляції. Своїм активним зацікавленням українською правдою він приносить честь своїм батькам та робить добру прислугу не тільки українському народові, але й Америці.

В. Ш. Н. Л., Філядельфія: Дякуємо Вам за листи і Вашу думку в багатьох наших справах.

ВШ. П. П., Боффало: Ваш „Особистий маніфест до українського народу" справді має — як пишете в супровідному листі — „багато вогню". Не надрукуємо, бо ще могли б кого попекти.

ВШ. В. Т., Ню Йорк: Дякуємо за Вашу думку про деякі матеріяли в „Свободі". Ви не перший і не останній, що кидаєте громами на газету та її редакторів за те, що вони друкують матеріяли, які Вам не до вподоби. Нам також не подобається багато дечого з того, що ми друкуємо, але бідна та газета, яка друкує тільки те, що подобається її редакторові, як і та, що не друкує того, що могло б не подобатись одному чи другому її читачеві.

ВШ. С. П., Ню Йорк: В імені „Тарзана" дякуємо Вам за добре слово. Добре, що відізвались, бо на цього героя африканських джунґлів наступають не тільки ворожі племена, але й деяка частина читачів „Свободи". Хочемо Вас потішити, що Тарзанові ще не загрожує кончина. Ми знаємо, бо маємо його „дальше буде" щонайменше ще на яких 20 років.

Пам'яті Анни Заварихін

Навесні в Торонті померла пріма - балерина, професор - педагог хореографії, довголітній керівник балетної студії „Аполлон" — Анна Заварихін. Це було у вівторок 11-го липня 1972 року. Українська громада міста, хоч і проріджена в літню пору, спонтанно зареаґувала на цю сумну вістку, щоб гідно провести в останню дорогу Покійну і облегшити біль її сина — балетмайстра Ярослава Заварихіна.

У четвер 13 липня настоятель Православної Церкви св. Андрія Первозваного в Зах. Торонті — Богдан Ґорґіца в присутності численних друзів, мистців та знайомих відслужив панахиду за душу Покійної. У п'ятницю 14 липня тлінні останки Анни Заварихін були перевезені до церкви св. Андрія Первозваного, де була відправлена друга Панахида. У суботу 15 липня о. Богдан Ґорґіца з хором, очолюваним диригентом С. Босим відправив Заупокійну Літурґію і чин похорону, після чого, довга колона авт вирушила похоронною процесією в напрямі цвинтаря Парк Лавн. Під час Богослуження отець Б. Ґорґіца зупинився на довгому, цікавому і багатому славними подіями життєписові Анни Заварихін.

Сестриці Свято-Андріївської парафії довголітнім і жертвенним членом якої була Покійна, чекали на прибитих горем учасників похорону з поминальною трапезою, яка розпочалася зразу після похорону. Отець Б. Ґорґіца, маестро Казимір Олешкевич, автор цих рядків, голова парафії св. Андрія Первозваного Омелян Уманець, представник Ліґи Визволення України — С. Безубко, п-і Марія Лантух, Мирон Свелеба, Лев Білошицький, згадували Покійну, як людину, християнку, артистку, добру маму і як учительку - педагога. Наприкінці виступив із словом широсердечної подяки прибитий горем син Покійної — відомий в Торонті балетмайстер Ярослав Заварихін всім тим, що допомогли йому віддати останню пошану його матері. У панахидах та похороні брав участь молодий, талановитий український співак — вихованець Школи Шведченка-Онишкевича Леонід Скірка, який співає в Оперному Театрі міста Бонн у Західній Німеччині й тепер перебуває з дружиною в Канаді. Леонід Скірка читав також Апостола на Заупокійній Літургії.

Пріма-балерина Анна Заварихін народилася 23 січня 1889 р. в Кишиневі. Із самого дитинства вона виявляла незвичний хист до балету. Ще дев'ятирічною дівчинкою покійна брала участь у балетних фраґментах театральних п'єс. Коли Анні Заварихін було 15 років вона закінчила основну балетну освіту за методою Е. Чекетті та М. Птіпа в театральній школі в Петербурзі.

Під час большевицької революції та громадянської війни Покійній довелось припинити мистецьку діяльність. Коли настало переслідування совєтської влади св. п. Анна Заварихін покинула СССР і виїхала в 1922 році до Туреччини і перебувала в Константинополі. Тут з мужем св. п. Василем Заварихіном вона знову відновила свою улюблену професійну працю в балеті. Виступала в Турецькому Державному Театрі, виїздила в турне по Греції, Болгарії, Сербії, Італії та Австрії. Тут вони створили власну балетну групу, і вона виступала якийсь час в Національному Театрі в Букарешті. За „красу і чар клясичного танцю" А. Заварихін одержала від королеви Марії дорогоцінний подарунок.

У 1925 році подружжя Заварихін виїхали до Франції. Тут Анна Заварихін виступала солісткою балету в Ліоні, Марселі, Бордо та в театрі Ковент Гарден в Лондоні. За великі заслуги й досягнення в мистецтві французька академія музики і танцю нагородила її в 1929 р. титулом „Артистки хореографії" з правом бути педагогом кляси балету.

У 1930 році подружжя Заварихін виїхали в мистецьке турне до Бразилії, Чілі, Арґентини, ЗСА та Канади. Повернувшись до Франції, вони стали балет - майстрами світової слави Опери Комік і Шамп Елісе в Парижі. Тоді покійна А. Заварихін зорганізувала власну студію „Аполлон", ввійшовши в життя української громади у Франції. В 1932 році подружжя Заварихін знову виїхали у мистецьке турне до Китаю, Філіпін, Маляйських островів, Індії, Єгипту, Південної Африки, Нової Зеляндії, Австралії, Бірми, Яви та інш. Збагатившись великим досвідом А. Заварихін, повернулася з своїм мужем до Франції і за виступ на Міжнародній виставці в Парижі одержала в 1937 р. медалю „За заслуги у мистецтві та техніці", а Міжнародний Союз Танцю наділив А. Заварихін дипломом проф. хореографії. У 1939 році А. Заварихін виїхала з мужем до Німеччини. Тут, на жаль, не було можливости для розвитку мистецтва аж до часу закінчення війни і організації таборів для переміщених осіб, в яких і почала Покійна своє улюблене мистецтво. В цей час несподівано помер в Мюнхені (20. 8. 48) її чоловік Василь Заварихін. У 1953 р. св. пам. Анна Заварихін із Сином Славком приїхали до Канади і кинулись в кипуче мистецьке життя української громади міста Торонта. У Торонті Покійна розвинула свою педагогічну діяльність у відновленій балетній студії „Аполлон", яка діяла аж до 1969 року.

Сотні молодих адептів мистецтва пройшли через балетну школу учительки-балерини та її сина балет-майстра Ярослава Заварихіна.

Св. п. Анна Заварихін була зразковою громадянкою, доброю і жертвенною парафіянкою Православної Церкви св. Андрія Первозваного в Зах. Торонті, звідки й провадила її в останню дорогу українська громада Торонта.

С. Лантух

Вибір делеґатів на XI Конґрес УККА у Вилимантику

Управа місцевого Відділу УККА в порозумінні й повній згоді Управ усіх місцевих організацій скликала на неділю 6 серпня о год. 7:00 вечором до Українського Народного Дому, Всегромадські Збори: платників Українського Національного Датку та членів організацій, СУМА, СУК „Провидіння", УНСоюзу, ОУА „Самопоміч" і УНДому.

Зборами проводив голова Відділу УККА Іван Головатий і секретар Василь Головчак. Збори молитвою відкрив о. Андрій Назаревич. На бажання Президії гол. радний і секретар місцевого Відділу СУК „Провидіння" Василь Шулевський пояснив статутові вимоги щодо кваліфікацій і вибору делеґатів на Конґрес та привілеїв активної участи в Конґресі організацій членів УККА. Він також підкреслив важливість організованого в організаціях громадянства, активізуватися через своїх делеґатів в Конґресі УККА, найвищої нашої громадської установи в ЗСА. Михайло Тимків — один із делеґатів на X Конґрес вказав, що делеґат повинен робити, щоб не розгубитися, бути зорієнтований у процесі Конґресу та бути дійсно активним і корисним делеґатом. Іван Здирко закликав усі організації не дивитись на пов'язаний з висилкою делеґата кошт і вислати максимальну, дозволену статутом УККА, скількість делеґатів. Забирали ще слово: о. Андрій Назаревич, Василь Головчак, Марія Бабій, Петро Колісник, Василь Олійник, Іван Кульматицький і Петро Сопків, котрий як голова УНДому заявив, що Народний Дім покриє кошти всіх делеґатів, крім коштів реєстрацій, котрі повинні покрити організації за своїх делеґатів. Присутні прийняли цю заяву оваційно та з виявом вдячности.

Відтак члени кожної організації зокрема п о д а вали кандидатури на делеґатів і заступників, над к о т р ими безпосередньо п е р е велося голосування, при чім свої голоси віддавали лише члени даної організації. У висліді вибрано сім делеґатів і заступників — рекордове число для нашої громади.

До успіху зборів багато причинилися, з а охочуванням громадян до участи, парох о. Андрій Назаревич і керівник місцевої української радіо-програми Михайло Тимків.

В. Шулевський

Нові музичні видання

Від деякого часу гітара стала знову модним музичним інструментом. Спопуляризували її сучасні „трубадури", бо вона надається для пісень легкого жанру як супровідний інструмент, а для мистців - гітаристів, як сольовий. У минулому сторіччі, коли фортепіян був коштовним інструментом, гітара була популярна по наших плебаніях, де їмості й попадянки забавляли своїм співом гостей, або на самоті співали, нишком, мрійливі пісні. Тоді й наші галицькі композитори складали пісні при супроводі гітари, як о. Михайло Вербицький та його сучасники. Тепер гітара віджила й наша молодь, може під впливом згаданих модних „трубарів", зацікавилася нею. Де лише гуртується співуча молодь, там чутно й нескладний супровід гітари.

Велику прислугу зробив музикальній молоді наш гітарист Володимир Осередчук, видаючи збірки українських пісень при супроводі гітари. Досі видав він три збірки, а в останній, яка недавно появилася, є пластові та повстанські пісні (20 пісень), опрацьовані вміло і фахово, технічно видані бездоганно. Для наших музикальних гуртків — це цінний набуток.

О. З.

В глибокому смутку повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що дня 10-го серпня 1972 року у Філядельфії, Па., на 86-му році життя, відійшов від нас наш Найдорожчий БАТЬКО і ДЕДУСЬ

СЛ. П.

МИХАЙЛО ФЕДОРОВИЧ

СТРАТІЄНКО

ПАРАСТАС відбудеться у п'ятницю, 11-го серпня 1972 р. о год. 7-ій веч. у похороннім заведенні Марянки, 5316 Rising Sun Avenue, Philadelphia, Pa.

ПОХОРОН в суботу, 12-го серпня 1972 р. о год. 9-ій ранку з церкви св. Покрови, 12th & Oak Lane Rd., на український православний цвинтар у Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

СИН, НЕВІСТКА, ВНУКИ і СВАТИ

В глибокому смутку повідомляємо Приятелів та Знайомих, що у п'ятницю, 11-го серпня 1972 р. відійшов на вічний спочинок на 72-му році життя

СЛ. П.

ДМИТРО ШАПОЧКА

народжений на Полтавщині в Україні.

ПАНАХИДИ будуть відправлені в суботу, 12-го серпня і в неділю, 13-го серпня ц. р. о год. 6-ій вечора в похоронному заведенні Кошика у Трентоні, Н. Дж.

ПОХОРОН відбудеться в понеділок, 14-го серпня ц. р. о год. 12-ій в полудне на Українському Православному Цвинтарі у Бавнд Бруку, Н. Дж.

ДРУЗІ І ПРИЯТЕЛІ

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що 1-го серпня 1972 р. відійшла у Вічність в м. Перемишлянах в Україні, на 85-му році життя, наша Найдорожча СЕСТРА, МАМА й БАБУНЯ

бл. п.

ГАЛИНА з ЛОПУШАНСЬКИХ БОЦЮРКОВА

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ І ПАНАХИДИ відправлено в Українських Католицьких Церквах в Оттаві й Торонті.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Горем прибиті:

сестра — ЗЕНОВІЯ САЛАМОН
дочка — МАРУСЯ ЛУШПИНСЬКА з чоловіком
син — БОГДАН з дружиною й дітьми

Замість квітів на могилу
бл. п. МИХАЙЛА ЛЕБЕДЯ
кол. довголітнього члена Управ Пластприяту і Пластової Фундації в Нюарку, Н. Дж.,
складаємо 50.00 долярів
на Пластовий Видавничий Фонд ім. Дрота.

ПЛАСТОВА СТАНИЦЯ в НЮАРКУ
ГУРТОК ПРИЯТЕЛІВ ПЛАСТУ
ПЛАСТОВА ФУНДАЦІЯ

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. МИХАЙЛА ПОПИКА
на Фонд Катедри Українознавства в Гарвардському Університеті
50.00 долярів складають

д-р Юрій і Віра КУШНІР

МИХАЙЛО ГНАТЮК

учасник визвольної війни України у рядах УСС, почесний член Об'єднання „Ярославщина і окраїни Засяння",

народжений в Сасові, пов. Золочів, помер у Чикаґо 7-го серпня 1972 року на 88-ім році життя і там же похоронений 10-го серпня 1972 р. на цвинтарі св. Миколая, як мирянин парохії св. Володимира і Ольги.

Покійний проф. М. Гнатюк гімназію закінчив у Золочеві, а філософію у Львові. Як старшина австрійської армії, в серпні 1914 р. зголосився до Українських Січових Стрільців, щоб боротися за визволення Батьківщини. В УСС став командантом будівельної сотні і вкінці служив при Коші у ступені сотника. Між двома війнами вчив музичних предметів у Жіночій Семінарії в Ярославі і брав участь у громадському житті. З упадком Польщі, був обраний у вересні 1939 р. головою зорганізованого Українського Допомогового Комітету в Ярославі, який опікувався втікачами з України на Засяння і полоненими.

ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ ПАТРІОТОВІ!

Вдові п. Марії співчуття виявляють

ЗЕМЛЯКИ з ОБ'ЄДНАННЯ „ЯРОСЛАВЩИНА І ОКРАЇНИ ЗАСЯННЯ"

Десять нових українських лікарів у Чикаґо

Іллинойський Відділ Українського Лікарського Т-ва Північної Америки повідомляє про дворічне (1971 і 1972) поповнення своїх рядів десятьма молодими лікарями: д-р Володимир Бродич, д-р Роман Вішковський, д-р Адріян Кецала, д-р Борис Верн, д-р Іван Куцан, д-р Андрій Ільків, д-р Ярослав Марчук, д-р Юрій Вигінний, д-р Христина Пундій, д-р Андрій Кухарчук.

Короткі життєписні та студійні дані про деяких з цих молодих наших лікарів уже були опубліковані, а про деяких подаємо нижче:

Д-р Борис Верн народився у Відні 30 грудня 1946 р. У 1950 р. він приїхав із ріднею до ЗСА і поселився в Чикаґо. Тут він із відзначенням закінчив українську католицьку школу св. Николая та середню — де Пол Академі. У 1964 р. він вступив на Нортвестерн університет і по двох роках його прийнято на спеціяльні 6-літні програми докторатів філософії і медицини. Наукову працю він робив із неврофізіології під керівництвом проф. Гобарта із Нової Зеляндії. та осягнув ступінь доктора філософії в 1971 р., а в 1972 р. доктора медицини. Д-р Борис належав до Пласту та до української студентської медичної громади, бувши її головою у 1970 - 71 акад. році. Спочатком липня він почав свою шпитальну практику в Пасавантському шпиталі.

Д-р Андрій Ільків — син відомого україн. ветеринарного лікаря у Чикаґо д-ра Осипа й Ірени Ільків. Він народився в Німеччині і малим хлопцем прибув з родиною до Америки. У Чикаґо він закінчив народну школу при українській католицькій катедрі св. Николая а середню у коледжі св. Ігнатія. Премедичні студії він закінчив зі ступенем бакалавра стислих наук на Лойольському університеті у Чикаґо 1968 р., а медичні студії на Автономічнім університеті в Ґвадаляґарі, Мехіко, де в травні 1972 р одержав диплом доктора медицини. Тепер д-р А. Ільків почав свою шпитальну практику у Вікторія Паблік шпиталі, в Фредериктон, Ню Брансвік, Канада. Його сестра д-р Олександра Ільків закінчила спеціялізацію в хірургії очних недуг і відчинила приватну практику у Чикаґо.

Д-р Іван Куцан — син Анни і інж. Богдана Куцана, народжений 18 січня 1947 р. в Леонберґу Західня Німеччина. До Америки він прибув з батьками у 1949 р. і замешкав у Чикаґо, де закінчив українську католицьку школу св. Николая та середню школу Ст. Мел із відзначенням. По закінченні середньої школи студіював біологію на Лойольськім університеті, де й здобув ступінь бакалавра стислих наук 1968 року. Того ж самого року восени почав медичні студії на тому ж університеті де й здобув диплом доктора медицини 10 червня 1972 р. Перший рік своєї шпитальної практики почав він в шпиталі св. Иосифа в Чикаґо. Д-р Іван Куцан є членом української медичної громади як рівнож членом хору при парохії св. Иосифа в північній частині Чикаґо.

Д-р Адріян Кецала — син відомих наших українських громадян у Чикаґо, Марії і мґ-ра Романа Кецалів. Адріян народився в Україні, в Ходорові 10 серпня 1943 р. а після війни жив із батьками в Австрії, Ляндеку. В 1950 р. він прибув із батьками до ЗСА та поселився у Чикаґо. Тут він закінчив українську католицьку школу св. Николая та середню — Ст. Мел Гайскул. По закінченні середньої школи студіював він у Рузвелт університеті та здобув ступінь бакавравра стислих наук із біології в 1966 р. У тому ж році почав він студії медицини за кордоном. Передклінічні студії він зробив на Гвадаляґарському університеті в Мехіко, а клінічні медичні студії в Еспанії в Університеті де Новара. у Памплньоні, де — здобув диплом доктора медицини в червні 1972 р. Навесні 1972 р. д-р А. Кецало склав американський лікарський іспит та його офіційно допущено до медичної практики і спеціялізації в Америці. Першого липня він почав свою шпитальну і хірургічну практику в Пасавант шпиталі в Чикаґо. Д-р А. Кецала плянує спеціялізуватися в ортопедичній хірургії. Окрім студій він успішно закінчив матуральні курси українознавства та активізувався в українському Пласті. У 1968 р. він одружився із українкою Лярисою Кравчук (що також зробила маґістерський диплом із медичного бібліотекарства на Колюмбійському університеті) в Ню Йорку. Молода пара має доню Богданку.

Д-р Павло Пундій

В УКРАЇНІ ОЧИЩУЮТЬ ВОДУ У ВЕЛИКИХ РІЧКАХ, ЗАБРУДНЮЮТЬ У МАЛИХ

Київ. — „Незважаючи на неодноразові зауваження і прохання водної інспекції верхнього Дніпра, представники Всесоюзного Водного Інституту „Теплоелектропроєкт" продовжують наполягати на будівництві Чигиринської ДРЕС не із зворотньою циркуляцією води, а з прямотічною, а це значить, що у водоймище щосекунди скидатиметься 180 кубометрів води підвищеної температури", подала „Радянська Україна" з 26 липня. У висліді зливання гарячої води з електростанції в Кременчуцьке водоймище, там „значно зменшаться рибні запаси". Газета продовжує: „Не менше важлива боротьба із забрудненням малих річок промисловими відходами. Якщо ми хочемо, щоб Дніпро був чистим, то треба, щоб чистими були води рік, великих і малих, які повнять Дніпро, дають йому силу. На жаль, і досі дехто цього не враховує". Йдеться про забруднення відпадками промисловости таких річок, як Рось, Тікич, Вись, Ятрань, Сула, Шполка, Супа та ін.

✝ ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ОСИП ПИНЯНСЬКИЙ, член УНС Відд. ч. 440 Т-ва Т. Чупринки в Торонті, помер 22 травня 1972 р. на 52-му році життя. Покійний народився в м. Старий Самбір, Україна. Став членом УНСоюзу в 1968 році. Полишив в смутку дружину Анну, сина Михайла і доню Адріяну, 3 братів і маму на Україні. Похорон відбувся27 травня 1972 р. на цвинтарі Парк Лявн в Торонті.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар Відділу

МИХАЙЛО БОЙКО, член УНСоюзу Відд. ч. 316 Т-ва Укр. Нар. Дім в Рочестері, помер 29 травня 1972 р. на 80-му році життя. Покійний народився в Настасині, пов. Рогатин. Став членом УНСоюзу в 1942 році. Полишив у смутку сина і дві дочки. Похорон відбувся 1-го червня на цвинтарі Голі Сепулче в Рочестері.

Вічна Йому Пам'ять!
Секредар Відділу

ІВАН КОВАЛИК, член УНС Відд. ч. 94 Т-ва Маркіяна Шашкевича в Гамтрамк, помер 5-го червня 1972 р на 51-му році життя. Покійний народився в пов. Радехів. Став членом УНСоюзу в 1971 році. Полишив в смутку дружину Марію, сина Стефана, дочку Катерину, сестру Дарію і шваґра Теодора. Похорон відбувся 10-го червня 1972 на цвинтарі Резурекшен Cеметері в Детройт, Міч.

Вічна Йому Пам'ять!
А. Басько, секр. Відд.

АННА ТИНДА, членка УНС Відд. ч. 170 Т-ва Українська Січ в Джерзі, померла 8 червня 1972 на 54-му році життя. Покійна народилася в Яворові, Україна. Стала членкою УНСоюзу в 1963 році. Полишила в смутку чоловіка Івана, дочку Олену Басараб з чоловіком і сина Івана та ближчу і дальшу рідню. Похорон відбувся 10 червня 1972 на цвинтарі в Бавнд Бруку в Ню Джерзі.

Вічна Їй Пам'ять!
Д. Дидик, секр.

ПАРАСКА ЛАГАСЮК, членка УНС Відд. ч. 349 Т-ва Тараса Шевченка в Манвілле Н. Дж., померла 9 червня 1972 р. на 80-му році життя. Покійна народилася на Україні. Стала членкою УНСоюзу в 1929 році. Полишила в смутку три сини та три дочки. Похорон відбувся 13 червня 1972 на цвинтарі Петра і Павла в Гіллсборог Твп. Н. Дж. в Гіллсборог.

Вічна Їй Пам'ять!
М. Захарко, секр. Відд.

ЙОСИФ КУШЕЛИВ, член УНСоюзу Відд. ч. 114 Т-ва св. Володимира в Чикаґо, помер 11 червня 1972 на 72-му році життя. Покійний народився в Києві, Україна. Став членом УНСоюзу в 1958 році. Полишив в смутку сестру Н. І. Ястремську в Україні і багато товаришів по зброї з „Визвольних змагань". Похорон відбувся 14 червня 1972 на цвинтарі Елмвуд - Рівер Гров в Рівер Гров, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар Відділу

НИКОЛА ПЛУГОВСЬКИЙ, член УНС Відд. ч. 370 в Ню Гейвен, Коннектикат, помер 12-го червня 1972 на 80-му році життя. Покійний народився в селі Довжанка, Галичина. Молодим приїхав до Америки і поселився в Ню Гейвен і в молодих роках записався в члени УНС. Полишив в смутку дружину Софію, сина Миколу в Фінікс, Арізона і двох дочок Софію і замужну Марію Дарзен. А також двох сестер Анну Барабаш і Нащу Левано і чотирох внуків. Рідня, приятелі і члени парохії відпровадили Покійного на вічний спочинок на цвинтар Всіх Святих.

Вічна Йому Пам'ять!
Василь Гіна, секр.

ДОРОТА СПАСИК, членка УНС Вдд. ч. 150 Тва М. Грушевського в Піттсфілд, Масс., померла 23 червня 1972 на 59-му році життя. Покійна народилася в Пітсфілд, Мас. Стала членкою УНСоюзу в 1949 році. Полишила в смутку мужа Стефана Спасик, 2 дочки Стефанію Вальок і Полі Рувай та 9 внуків. Покійна належала до Укр. Кат. Церкви Івана Хрестителя в Пітсфільді. Похорон відбувся на цвинтарі Ст. Йозеф Cеметері в Пітсфілді, Масс.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар Відділу

АНТІН СЕНЬКІВСЬКИЙ, член УНС Відд. ч. 6 Т-ва Тараса Шевченка в Гостінґс он Гудсон, Н. Й., помер 17 червня 1972 р. на 61-му році життя, Покійний народивсь в селі Стрілки, Західна Україна. Став членом УНСоюзу в 1950 році. Полишив в смутку дружину Олену, дочку Соню і сина Василя Святослава, та брата Николая на Україні і братову з родиною, вуйка Коцур. Похорон відбувся 21 червня 1972 р. на цвинтарі Мави Говп - Мт. Гопе в Гастінґс он Гудсон, Н.Й. з української католицької церкви в Йонкерсі, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!
А. Вовк, секр. Відд.

ОМЕЛЯН РИЛЬКО, член УНСоюзу Відд. ч. 352 Т-ва св. Арх. Михаїла в Честері, Па., помер 19 червня 1972 р. на 51-му році життя. Покійний народився в с. Тричичі пов. Перемишль, Україна. Став членом УНСоюзу в 1952 році. Полишив в смутку дружину Марію, сина Петра, невістку Льорейн та брата Антона на Україні. Похорон відбувся 21 червня 1972 на цвинтарі Immac. Heart Cеметері в Лінвуд, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар Відділу

ІВАН МИКОЛАЄНКО — інженер, полковник УНА, ад'ютант ген. Омеляновича Павленка у Зимовому Поході, член УНС Відд. 15 Т-ва „Україна" у Вашинґтоні, Д.К., помер 21 червня 1972 р. на 77-му році життя. Став членом УНСоюзу в 1958 році. Полишив в смутку дружину Марію. Похоронні відправи відбулись 24 червня ц. р. в Укр. Православній Церкві св. Андрея у Вашинґтоні, Д. К. а похорон на Укр. Прав. Цвинтарі у Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
О. Зинюк, секретар

РОМАН ФЕДІРКА, член УНСоюзу Відд. ч. 211 Бр-ва св. Арх. Михаїла в Стейтен Айленд, Н. Й.,помер 10 січня 1972 р. на 68-му році життя. Покійний народився в селі Підкамінь, повіт Рогатин, Україна. Став членом УНСоюзу в 1933 році. Полишив в смутку дружину Франку, сина д-р Андрія, дочку Юлею, невістку, сестер Марію і Катерину і шваґри, 4 внуки. Похорон відбувся 13 січня 1972 від похоронного заведення до католицької церкви св. Тройці на цвинтар св. Петра в Стейтен Айленд, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Теодор Соколовский, секр.

ІВАН КОРОЛЬ, член УНСоюзу Відд. ч. 283 Т-ва Запорожська Січ в Аубурн, Н. Й., помер 18 червня 1972 р. на 85-му році життя. Покійний народився в селі Хлібовичі Великі, Зах. Україна. Став членом УНСоюзу в 1926 році. Полишив в смутку чотири дочки замужи: Евгенія, Марія, Анна і Софія. Похорон відбувся на цвинтарі святого Йосифа в Аубурн, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Григорій Гавришків, секр.

МИХАЙЛО КОБА, член УНС Відд. ч. 277 Т-ва св. Івана Хрестителя в Гартфорді, помер 26 травня 1972 р. на 76-му році життя. Покійний народився в Зах. Україні. Став членом УНСоюзу в 1940 році. Полишив в смутку дружину, ближчу і дальшу рідню та знайомих. Похорон відбувся 30 травня на цвинтарі церкви св. Михаїла в Ґлястембері.

Вічна Йому Пам'ять!
Тиміш Мельник, секр.

АНТІН ВАРХОЛЬ, член УНС Відд. ч. 221 Б-ва св. Стефана в Чикаґо, помер 24 червня 1972 р. на 47-му році життя. Покійний народився в селі Верховля, пов. Новий Санч, Україна. Став членом УНСоюзу в 1951 році. Полишив в смутку дружину Анастазію, три дочки Ірину, Анну, Марію, сина Івана та двох зятів Вишневського і Сулика. Похорон відбувся 27 червня на цвинтарі св. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
Т. Шпікула, секр. Відд.

МИХАЙЛО ГРОХ, член УНС Відд. ч. 221 Б-ва св. Стефана в Чикаґо, Ілл., помер 15 червня 1972 р. на 77-му році життя. Покійний народився в селі Лазохів, пов. Ярослав, Україна. Став членом УНСоюзу в 1944 році. Полишив в смутку дружину Ольгу, 3-ох синів Михайла, Володимира і Івана та п'ять внуків. Похорон відбувся 19 червня на цвинтарі св. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
Т. Шпікула, секр. Відд.

ОСИП ЗАЛЯНОВСЬКИЙ, член УНС Відд. ч. 218 в Камбілл, помер в травні 1972 р. на 84-му році життя. Покійний народився в м. Теребовля, Зах. Україна. Став членом УНСоюзу в 1933 році. Полишив в смутку 2-ох синів Петра і Франка, три замужні дочки, 15 внуків і 2 правнуки. Похорон відбувся на цвинтарі Калварі в Йонгстави, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар Відділу

МИХАЙЛО В. СЕНІВ, член УНС Відд. ч. 221 Б-ва св. Стефана в Гленвю, Ілл., помер 23 червня 1972 р. на 54-му році життя. Покійний народився в Чикаґо, Ілл. Став членом УНСоюзу в 1939 році. Полишив в смутку дружину Анну, сина Михайла і дві дочки Катерину і Петрішпо. Похорон відбувся 26 червня на цвинтарі св. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
Т. Шпікула, секр. Відд.